

Anne Karn?ndaki Bebek Sa?l?k Denetim Oda?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Anne Karn?ndaki Bebek Sa?l?k Denetim Oda?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16005>

Özet

Anne Karnındaki Bebek Sa?l?k Denetim Oda?? (AKBSDO) Ölçe?i, ebeveynlerin, özellikle de annelerin, hamilelik sürecinde ve anne karnındaki bebe?in sa?l??? üzerindeki kontrol alg?lar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik uyarlama araç?d?r. Bu ölçek, bireylerin bebeklerinin sa?l?k durumunu kendi çabalar?na, ?ansa ya da güçlü di?erlerinin (doktorlar, hem?ireler vb.) etkisine ne ölçüde ba?lad???n? belirlemeyi hedefler.

Ölçe?in Türkçe uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çal??mas? Veli Duyan, Serap Özcan ve Ay?e Cömert-Okutucu taraf?ndan 2012 y?l?nda gerçekte?tirilmif tir. Toplam 20 maddeden oluan bu araç, annelerin sa?l?kla ilgili inanç sistemlerini de?erlendirerek, gebelik döneminde sunulacak psikososyal destek hizmetlerinin planlanmas?na bilimsel zemin sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Anne Karnındaki Bebek Sa?l?k Denetim Oda??, AKBSDO, Sa?l?k Denetim Oda??, Gebelik, Psikometrik Özellikler, Güvenirlik, Geçerlik, Uyarlama.

Yazarlar

Veli Duyan, Serap Özcan, Ay?e Cömert-Okutucu.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, hamile kad?nlar?n anne karnındaki bebeklerinin sa?l?k durumuyla ilgili denetim oda?? alg?lar?n? üç ana boyutta (?çsel, ?ansa Ba?l? ve Güçlü Di?erlerine Ba?l?) belirlemektir. Bu belirleme, gebelik sürecinde annelerin sa?l?k davran??lar?n? ve psikososyal destek ihtiyaçlar?n? anlamak için kritik öneme sahiptir.

AKBSDO Ölçe?i, sosyal hizmet ve sa?l?k bilimleri alanlar?nda, gebelik dönemi risklerini ve annenin sa?l?kla ilgili inanç sistemini ara?tırmacılar ve klinisyenler için ölçülebilir hale getirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, annenin kendisini, bebe?in sa?l??? üzerinde ne kadar etkili gördü?ünü ortaya koyarak, sa?l?k e?itiminin ve müdahale programlar?n?n ki?iselle?tirilmesine olanak tan?r.

Yap?

Ölçek, sosyal öğrenme teorisinin önemli bir bile?eni olan Sa?l?k Denetim Oda?? (Health Locus of Control) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bireyin sa?l???n? etkileyen olaylar?n kayna???n? nerede gördü?ünü ifade eder: Ki?inin kendisinde mi, çevredeki güçlü otoritelerde mi, yoksa tamamen ?ans ve kaderde mi?

AKBSDO Ölçe?i, bu yap?y? üç temel alt faktör üzerinden inceler:

?çsel Sa?l?k Denetim Oda??: Annelerin, bebe?in sa?l???n? kendi davran???lar?, ya?am tarz? seçimleri ve dikkatli tutumlar? ile kontrol etti?ine dair inanc?.

?ansa Ba?l? Sa?l?k Denetim Oda??: Annelerin, bebe?in sa?l???n? tamamen ?ans, kader veya tesadüfi olaylar?n belirledi?ine dair inanc?.

Güçlü Di?erlerine Ba?l? Sa?l?k Denetim Oda??: Annelerin, bebe?in sa?l???n?n ba?ta doktorlar, hem?ireler ve di?er sa?l?k profesyonelleri olmak üzere güçlü otoriteler taraf?ndan kontrol edildi?ine dair inanc?.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal???malar? kapsam?nda, yap? geçerli?ini analiz etmek amacıyla Faktör Analizi öncesinde verilere **Bartlett Testi** uygulanm???r. Bu test, verilerin faktör analizine uygun olup olmad???n? ve de?i?kenler aras?nda anlaml? korelasyonlar bulunup bulunmad???n? belirlemektedir.

Elde edilen Bartlett Testi sonuçlar?na göre k-kare de?erinin istatistiksel olarak manidar (k-kare=6944,63; p=0.001) oldu?u saptanm???r. Bu yüksek ve manidar de?er, verilerin çok de?i?kenli normal da???m varsay?m?n? destekledi?ini ve faktör analizinin uygulanabilir oldu?unu kesinle?tirmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal???malar?, öncelikle madde analizi yap?larak ve her bir maddenin ölçek toplam puan? ile olan korelasyonlar? ($r(jx)$) hesaplanarak gerçekleştirilmi?tir. Madde-toplam puan korelasyonlar?, maddelerin ay?r?c?l???n? ve iç tutarlı???a katkı?n? göstermektedir.

Madde-toplam puan korelasyon katsayılar? alt boyutlara göre a?a??daki aral?klarda de?i?mektedir:

?çsel Sa?l?k Denetim Oda??: 0.401 ile 0.674 aras?nda.

?ansa Ba?l? Sa?l?k Denetim Oda??: 0.610 ile 0.748 aras?nda.

Güçlü Di?erlerine Ba?l? Sa?l?k Denetim Oda??: 0.326 ile 0.660 aras?nda.

?statistiksel olarak manidar olan bu korelasyon katsayılar?, maddelerin ilgili olduklar? alt boyutlar? ölçmede yeterli düzeyde ay?r?c?l???a sahip oldu?unu ve ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarlı???a sahip oldu?unu kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Yap? geçerli?i analizleri, AKBSDO Ölçe?i'nin teorik olarak beklenen üç faktörlü yap?s?n?

do?rulam??t?r. Faktör Analizi, ölçe?in ?çsel, ?ansa Ba?l? ve Güçlü Di?erlerine Ba?l? Sa?lık Denetim Oda?? alt boyutlar?na ayr?ld???n? göstermi?tir.

Bu üç faktörlü ayr?m, annelerin denetim inançlar?n?n karma??k do?as?n? yakalamakta ve her bir denetim oda??n?n anne karnındaki bebek sa?l???na yönelik tutumlar? ne ?ekilde etkiledi?ini ara?t?rmac?lar için netle?tirmektedir. Ölçek, toplamda 20 maddeden olu?maktadır ve bu maddeler belirlenen üç alt boyuta da??lm??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama, Psikometrik Öz De?erlendirme Ölçe?i

Biçim: Çok Maddeli Envanter (20 Madde)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Hamile Kad?nlar (Gebeler)

Ya? Grubu: Yeti?kin (Gebelik dönemindeki kad?nlar)

Popülasyon Detaylar?: Anne karnındaki bebeklerinin sa?l???na ili?kin kontrol alg?s?n? de?erlendirmek isteyen hamile kad?nlar. Ölçek, özellikle sa?lık denetim oda?? inançlar?n? belirlemek için tasarlanm??t?r.

Test Metodolojisi: Ölçek, 20 maddeden olu?maktadır ve 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?larak yan?tlanmaktadır. Derecelendirme format?: 1= hiçbir zaman - 5= her zaman.

Anahtar Kelimeler

Denetim Oda??, Hamilelik, ?çsel Kontrol, ?ansa Ba?l? Kontrol, Güçlü Di?erleri, Psikolojik De?erlendirme.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Veli Duyan, Serap Özcan ve Ay?e Cömert-Okutucu taraf?ndan 2012 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanm??t?r. Akademik veya ara?t?rma amaçlı? kullan?mlar için sorumlu yazar Veli Duyan ile ileti?im kurulmas? gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi, güvenilirlik ve geçerlik çal??mas?yla birlikte a?a??dan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: <anne-karnindaki-bebek-saglik-denetim-odagi-akbsdo-olcegi-toad.pdf>

Kaynaklar

Duyan, V., Özcan, S. ve Cömert-Okutucu, A. (2012). Anne Karn?ndaki Bebek Sa?l?k Denetim Oda?? (AKBSDO) Ölçe?i: Güvenirlik ve geçerlik çal??ması?. Journal of Society & Social Work, 23 (1), 13-23.

Makalenin orijinal bağlantısı: tsh.hacettepe.edu.tr

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi Kaynakta Mevcut Değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazarın iletişim adresi mevcuttur.

Yazma Adresi: Veli Duyan (duyanveli@yahoo.com)

Anne Karn?ndaki Bebek Sa?l?k Denetim Oda?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmamıştır. Ölçeğin tam metnine ve uygulama talimatlarına erişmek için sorumlu yazar (Veli Duyan) ile iletişime geçilmesi veya orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.